

वसई-विरार शहर महानगरपालिकेच्या सर्व साधारण सभा ठराव क्र. ७, दिनांक १९.१२.२०१८ व्यापक लोकहिताविरुद्ध असल्याने महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमातील कलम ४५१(३) मधील तरतुदीनुसार अंतिमतः विखंडीत करण्याबाबत.

**महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग**

शासन निर्णय क्रमांक:- वविम-१९१८/प्र.क्र.३९६/नवि-२३

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२,
दिनांक :- ०४ जुन, २०१९

संदर्भ:-

- (१) आयुक्त, वसई विरार शहर महानगरपालिका यांचे क्र.वविशम/न.र./रा.१८८५/२०१८-१९ दिनांक २८.१२.२०१८ चे पत्र.
- (२) नगर विकास विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक:- वविम-१९१८/प्र.क्र.३९६/नवि-२३, दिनांक २१.०१.२०१९
- (३) महापौर, वसई-विरार शहर महानगरपालिका यांचे दिनांक १४.०२.२०१९ च्या पत्राद्वारे प्राप्त अभिवेदन.
- (४) आयुक्त, वसई-विरार शहर महानगरपालिकायांचे दिनांक २६.०४.२०१९ चे पत्र.

प्रस्तावना:-

आयुक्त, वसई-विरार शहर महानगरपालिका यांनी संदर्भ क्र.१च्या पत्रान्वये वसई-विरार शहर महानगरपालिकेने सर्व साधारण सभा ठराव क्र. ७, दिनांक १९.१२.२०१८ विखंडीत करण्याबाबत विनंती केली आहे. तदनुषंगाने संदर्भ क्र.२ च्या शासन निर्णयानुसार वसई-विरार शहर महानगरपालिकेचा सर्व साधारण सभा ठराव क्र. ७, दिनांक १९.१२.२०१८ व्यापक लोकहिताच्या विरुद्ध असल्याचे निदर्शनास येत असल्याने उक्त ठराव महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमातील कलम ४५१(१) मधील तरतुदीनुसार निलंबित करण्यात आला व कलम ४५१(२) अन्वये सदर निलंबना प्रकरणी संबंधितांना अभिवेदन करावयाचे असल्यास त्यांना निलंबन आदेशाच्या दिनांकापासून ३० दिवसांच्या आत शासनास अभिवेदन करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या.

तदनुषंगाने संदर्भ क्र.३ नुसार महापौर, वसई-विरार शहर महानगरपालिका यांनी महापालिकेचे अभिवेदन सादर केले आहे. त्यातील संक्षिप्त मुद्दे खालीलप्रमाणे आहे:-

- ❖ महापालिकेचा उक्त ठराव व्यापक लोकहिताविरुद्ध नाही.
- ❖ उक्त प्रकल्पाखालील जमिनीचे मालक व निश्चित भोगवटादार कोण आहेत, हे ठरविणे अवघड आहे. तेथे मोठ्या प्रमाणात निवासी चाळींचे अनधिकृत बांधकाम आहे. परंतु, ७/१२ सदरी मुळ मालकाचे नाव आहे. यामुळे टी.डी.आर. चा फायदा रहिवाशांना मिळणार नसून मुळ मालकांना मिळणार आहे व यामुळे मोठ्या प्रमाणात असंतोष व वाद निर्माण होणार आहे.

- ❖ फ्रेट कॉर्रीडोर करीता शासनाने भुसंपादनाच्या नोटीसा बजावल्या आहेत त्यामुळे शेतकरी भुमीहीन होणार आहे.
- ❖ वसई-विरार उपप्रदेशाकरीता मेट्रो रेल्वे प्रोजेक्टची आवश्यकता आहे. परंतु, या मागणीकडे शासन दुर्लक्ष करीत आहे.
- ❖ वसई-विरार शहर महानगरपालिका नियोजन प्राधिकरण असून ठराव विखंडीत केल्यास नियोजन प्राधिकरणाच्या हक्कास बाधा पोहोचणार आहे. तसेच स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या मुलभूत अधिकारांना बाधा पोहोचणार आहे.

आयुक्त, वसई-विरार शहर महानगरपालिका यांनी संदर्भ क्र.४ येथील पत्रानुसार खालील अभिप्राय दिले आहेत:-

- महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ च्या कलम ३७(१अ) नुसार वसई-विरार शहर महानगरपालिकेने शासनास प्रस्ताव सादर केला आहे व त्यानुषंगाने शासनाने त्यांच्या उक्त प्रस्तावास मान्यता द्यावी.
- वसई-विरार शहर महानगरपालिकेच्या ठरावामुळे बुलेट ट्रेन या प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीस बाधा येणार आहे व प्रकल्पबाधितांना योग्य मोबदला देण्यास मर्यादा येणार आहे.
- सदर ठराव व्यापक लोकहिताविरुद्ध असल्याने महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या कलम ४५१ अंतर्गत पुढील कार्यवाही करावी.

०२. **सदर प्रकरणी खालील बाबी प्रामुख्याने विचारात घेणे आवश्यक आहे:-**

- ❖ मुंबई-अहमदाबाद हायस्पीड रेल्वे (बुलेट ट्रेन) हा केंद्र शासनाचा महत्वाकांक्षी प्रकल्प आहे.
- ❖ राष्ट्रीय हायस्पीड रेल निगम लि. ही भारत सरकार व संबंधित राज्य शासनाची संयुक्त कंपनी असून या कंपनीमार्फत हायस्पीड रेल्वेचे संपूर्ण कामकाज करण्यात येते.
- ❖ सदर मुंबई-अहमदाबाद हायस्पीड रेल्वे (बुलेट ट्रेन) वसई-विरार शहर महानगरपालिका क्षेत्रातील १४ महसुली गावांतील बाधित क्षेत्र सुमारे ३०.४५९ हेक्टर इतके असून लांबी १७.४०५ कि.मी. इतकी आहे. तसेच वसई-विरार उपप्रदेशातील २ महसुली गावांतील बाधित क्षेत्र सुमारे ७.२९ हेक्टर इतके असून लांबी ४.१६७ कि.मी. इतकी आहे. तसेच मौजे विरार व मोरे या गावांच्या हद्दीवर हायस्पीड रेल्वे (बुलेट ट्रेन) स्टेशन प्रस्तावित आहे.
- ❖ राष्ट्रीय हायस्पीड रेल निगम लिमिटेड यांनी दिनांक २५.०९.२०१८ च्या पत्रान्वये मुंबई-अहमदाबाद हायस्पीड रेल्वे प्रकल्पाने बाधित होणाऱ्या जागा मालकांना टी.डी.आर. देणेकामी महापालिकेला विनंती केली आहे.
- ❖ दिनांक २९.०९.२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये मंजूर विकास आराखड्यामध्ये समाविष्ट असलेल्या रस्ते व आरक्षणांबाबत टी.डी.आर. देण्याची तरतूद आहे.
- ❖ वसई-विरार शहर महानगरपालिकेला दिनांक ०७.०७.२०१० च्या अधिसूचनेनुसार त्यांच्या क्षेत्राकरीता नियोजन प्राधिकारी तर वसई विरार उपप्रदेशाकरीता दिनांक २१.०२.२०१५ नुसार विशेष नियोजन प्राधिकारी म्हणून घोषित करण्यात आले आहे.
- ❖ प्रकल्प बाधितांना टी.डी.आर. उपलब्ध करावयाचा झाल्यास बाधित क्षेत्राचा मंजूर विकास आराखड्यात समावेश होणे आवश्यक आहे.

- ❖ यास्तव, महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम, १९६६ मधील कलम ३७(१) प्रस्ताव दिनांक १९.१२.२०१८ रोजी सर्व साधारण सभेपुढे सादर केला. परंतु, सर्वसाधारण सभेने **खालील कारणे** नमुद करुन प्रशासनाचा प्रस्ताव नामंजुर केला आहे:-

१. या प्रकल्पाच्या रेखांकनामध्ये येणारे क्षेत्र हे शेती व बागायती क्षेत्र असून येथील स्थानिक नागरीकांच्या व गरिब आदीवासींचे उदरनिर्वाहाचे एकमेव साधन असल्याने त्यांच्या चरितार्थ व उदरनिर्वाह बंद होऊन शेतकऱ्यांवर उपासमारीची वेळ येणार आहे. हा स्थानिक लोकांवर अन्याय असून त्यांचे फार मोठे आर्थिक नुकसान होईल व शेतकरी भूमीहीन होतील.
 २. सदर प्रकल्पाची कोणत्याही प्रकारची विस्तृत अथवा सविस्तर माहिती महानगरपालिकेच्या गोषवाच्यात नाही.
 ३. सदरहू प्रकल्प महानगरपालिकेचा नसल्याने टी.डी.आर.(TDR)मंजूर करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.
 ४. प्रकल्पाविरोधात स्थानिक पातळीवर प्रचंड असंतोष आहे.
 ५. प्रकल्पाचा फायदा येथील नागरिकांना संभवत नाही. या हायस्पीड रेल्वेचे टिकिट दरसर्वसामान्य नागरिकांच्या अवाक्याबाहेर असतील.
 ६. आरक्षणाच्या दोन्ही बाजूस दर्शविण्यात येणाऱ्या बफर झोनमुळे जमीन कोणत्याही प्रकारच्या वापरात येत नाही अथवा याबाबत शासन कोणताही मोबदला देत नाही.
 ७. मुंबई-अहमदाबाद हायस्पीड रेल्वेचा प्रकल्प कार्यान्वित करणेपेक्षा अस्तित्वातील लोकल सेवेसह पश्चिम रेल्वेची गुणवत्ता व दर्जा सुधारणेबाबत आवश्यक त्या तातडीने उपाययोजना करण्यासाठीप्राधान्य देण्यात यावे. तसेच उपनगरीय लोकल सेवेच्या फेऱ्यांमध्येअधिकाधिक वाढ करावी, जेणेकरुन येथील प्रवाशांना रेल्वे प्रवास सुकर सुरळीत व आरामदायी होणे आवश्यक आहे.
 ८. यापूर्वीच्याबडोदरा एक्सप्रेस-वे साठी येथील स्थानिकांच्या जमिनींवर आरक्षण टाकण्यातआले.परंतु, प्रकल्पात शासनाकडून बदल झाल्याचे समजते. परंतु, सातबाऱ्याच्या इतर हक्कातील नोंदी आजतागायत तशाच असून प्रकल्पबाधितांना आजही त्याचा कोणत्याही प्रकारचा मोबदला मिळालेला नाही अथवा जमिन आरक्षणातून मुक्त देखील केलेली नाही.
 ९. वसई-विरार शहर महानगरपालिकेचे महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम १९६६ चे कलम ३७(१) नुसार शासनाच्या मान्यतेसाठी यापुर्वी सादर केलेले बहुतांशी प्रस्ताव शासन स्तरावर प्रलंबित आहे.
- ❖ परंतु, वसई विरार शहर महानगरपालिकेच्या सर्व साधारण सभा ठराव क्र. १५, दिनांक १३.०२.२०१९ व्यापक लोकहिताच्या विरुद्ध असल्याचे निदर्शनास येत असल्याने महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमातील कलम ४५१(१) मधील तरतुदीनुसार निलंबित करुन कलम ४५१(२) मधील तरतुदीनुसार संबंधितांकडुन एक महिन्यात अभिवेदन मागविण्यात आले.

- ❖ तदनुषंगाने महापौर, वसई-विरार शहर महानगरपालिका यांनी दिनांक १४.०२.२०१९ च्या पत्रान्वये वसई-विरार शहर महानगरपालिकेच्या महासभेचा ठराव क्र.१५, दिनांक १३.०२.२०१९ द्वारे अभिप्राय सादर केले आहेत.
- ❖ वसई-विरार शहर महानगरपालिकेने सादर केलेल्या मुद्यांमध्ये प्रकल्पाखालील जमिनींचे मालक अथवा भोगवटाधारक कोण आहेत, हे ठरविणे अवघड असल्याचे नमुद केले आहे. सदर बाब जमीन संपादनाच्या वेळी संबंधित प्राधिकरणाकडून तपासून आवश्यक कार्यवाही करण्याच्या सूचना जमीन संपादनाच्या संबंधित प्राधिकरणांना देण्यात याव्यात.
- ❖ महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ च्या कलम ३७(१अ) नुसार प्राप्त अधिकारात आयुक्त, वसई-विरार शहर महानगरपालिका यांच्या प्रस्तावानुसार शासनस्तरावर कार्यवाही सुरु आहे. यामुळे नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या मुलभुत अधिकारांना बाधा निर्माण होईल, हे म्हणणे ही उचित होणार नाही.
- ❖ वसई-विरार शहर महानगरपालिकेने मुंबई-अहमदाबाद हायस्पीड रेल्वे हा केंद्र शासनाचा महत्वाकांक्षी प्रकल्प असून महानगरपालिकेच्या सर्व साधारण सभेने प्रस्ताव फेटाळल्यामुळे या महत्वाच्या प्रकल्पाचे भूसंपादनाकामी संबंधित जमीन मालकांनी टी.डी.आर.ची मागणी केल्यास त्याकामी बाधा येऊन भूसंपादनामध्ये अडचणी निर्माण होणार आहे .
- ❖ हायस्पीड रेल्वेमुळे आवागमनाचे वेगवान साधन निर्माण होणार आहे. तसेच यामुळे मोठ्या प्रमाणात रोजगार निर्मिती होणार आहे व यासाठी वसई-विरार उपप्रदेशात हायस्पीड रेल्वे (बुलेट ट्रेन) स्टेशन प्रस्तावित आहे.
- ❖ हायस्पीड रेल्वेच्या प्रकल्पबांधकामामुळे वसई-विरार उपप्रदेश क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणात आर्थिक उन्नती होण्याची संभावना आहे.
- ❖ सदर प्रकल्पाकरीता जमीन मालकाने जमीन उपलब्ध करून दिल्यास जमीन मालकांना टी.डी.आर. उपलब्ध करून दिल्यास प्रकल्पाच्या खर्चात बचत होणार आहे व यामुळे जमीन मालकांनाही त्यांच्या जमिनीचा उचित मोबदला मिळणार आहे.
- ❖ त्यामुळे वसई-विरार शहर महानगरपालिकेच्या मंजुर विकास आराखड्यात महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम १९६६ चे कलम ३७ (१) नुसार रेखांकन समाविष्ट करण्यास व प्रकल्पाचे बाधित होणाऱ्या जमीन मालकांना योग्य तो मोबदला देण्यास उपरोक्त ठरावामुळे मर्यादा येणार आहेत.
- ❖ वसई-विरार शहर महानगरपालिकेच्या सर्व साधारण सभा ठराव क्र. ७, दिनांक १९.१२.२०१८ व्यापक लोकहिताच्या विरुद्ध असल्याचे निदर्शनास येते.
- ❖ महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाचे कलम ४५१ नुसार महानगरपालिकेने कोणताही ठराव लोकहिताविरुद्ध केल्यास सदर ठराव विखंडीत करण्याचे अधिकार राज्य शासनास प्राप्त आहेत.

०३. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाचे कलम ४५१(२) नुसार वसई-विरार शहर महानगरपालिकेचे दिनांक १४.०२.२०१९ च्या पत्राद्वारे प्राप्त अभिवेदन, आयुक्त, वसई-विरार शहर महानगरपालिका यांचे दिनांक २६.०४.२०१९ चे अभिप्राय तसेच उपरोक्त परिच्छेद क्र.२ मधील बाबी विचारात घेता, वसई-विरार शहर महानगरपालिकेचा सर्व साधारण सभा ठराव क्र. ७, दिनांक १९.१२.२०१८ व्यापक लोकहिताविरुद्ध असल्याचे निदर्शनास येत आहे. यास्तव, शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय:-

वसई-विरार शहर महानगरपालिकेचा सर्व साधारण सभा ठराव क्र. ७, दिनांक १९.१२.२०१८ **व्यापक लोकहिताच्या विरुद्ध** असल्याचे निदर्शनास येत असल्याने उक्त ठराव महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमातील कलम ४५१(३) मधील तरतुदीनुसार प्राप्त अधिकारात अंतिमतः विखंडीत करण्यात करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१९०६०६१५२३३६४२२५ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने सांक्षातीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(अजित म.कवडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा.राज्यमंत्री, नगर विकास विभाग, यांचे विशेष कार्य अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) प्रधान सचिव (नवि-२), नगर विकास विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) आयुक्त, वसई-विरार शहर महानगरपालिका, जि.पालघर.
- ५) उप सचिव (श्री.जाधव), नगर विकास विभाग, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) महापालिका सचिव, वसई-विरार शहर महानगरपालिका.
- ७) निवड नस्ती (नवि-२३) नगर विकास विभाग